

Ишлаб чиқаришда ходим жароҳат олиши туфайли ҳам соғлиғидан, ҳам меҳнат қобилиятидан айрилиши мумкин. Бундай вазиятда қонунчилик иш берувчи зиммасига муайян мажбуриятларни юклайди.

Зухриддин Зуннурхўжаев 2022 йилнинг сентябрь ойида «Murod o'g'li Malik» МЧЖга қарашли гишт ишлаб чиқариш цехида ишлаётган вақтида бахтсиз ҳодисага учраб, меҳнат қобилиятини 100 фоизга йўқотди. Шундан сўнг унга биринчи гуруҳ ногиронлиги белги-ланди.

Орадан тўрт йил ўтиб, етказилган зарарни қоплаш масаласи судда кўрилди. Ҳисоб-китобларга кўра, 2022 йил октябр ойидан 2026 йил 1 майга қадар зарар тўлови 17 миллион 253 минг 35 сўмни ташкил этган. Зарар пулини кечиктирганлик учун эса 102 миллион 75 минг 907 сўм ҳисобланган. Шу тарихга 2026 йил 1 майга қадар умумий тўлов миқдори 119 миллион 328 минг 942 сўмга етган. Бундан ташқари, 2026 йил 1 майдан бошлаб, ходимга ҳар ой 469 минг 249 сўм зарар пули тўлаб борилиши керак эди.

Касаба уюшмаларининг аралашуви билан З.Зуннурхўжаевнинг муаммоси ижобий ҳал этилди.

Мирзанозир ҚОРАБОЕВ,
Ўзбекистон
касаба уюшмалари
Федерациясининг Наманган
вилояти кенгаши меҳнат
техник инспектори

Ўқув-семинар

МУҲИМ МАСАЛАЛАРГА
БАҒИШЛАНДИ

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Оҳангарон шаҳар ва Оҳангарон туман кенгашларида бошланғич касаба уюшмаси қўмиталари раислари ҳамда иш берувчилар иштирокида ўқув-семинар ташкил этилди.

Унда меҳнат қонунчилиги, ходимларнинг ҳуқуқий ҳимояси ва касаба уюшмаларининг меҳнат муносабатларидаги ўрни каби масалалар муҳокама қилинди. Хусусан, меҳнат ҳуқуқ инспектори Машраб Мирзаев ҳамда меҳнат техник инспектори Шокир Ҳазратқулов иш жойларида хавфсизлик қоидаларига риоя қилиш, ходимларни зарур йўриқномалар билан таъминлаш, меҳнат шaroитларини мунтазам назорат қилиш ва эҳтимолий хавфларни олдиндан аниқлаш бўйича тушунтиришлар беришди.

Тадбир давомида меҳнат муносабатлари билан бир қаторда, таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар ҳам муҳокама қилинди. Жумладан, соҳага оид замонавий технологиялардан самарали фойдаланиш, таълим жараёнларини рақамлаштириш, илғор тажрибаларни ом-

малаштириш ва таълим сифатини янада ошириш каби йўналишларга алоҳида эътибор қаратилди.

Иштирокчиларга меҳнат қонунчилиги ва касаба уюшмаси фаолиятига оид услубий қўлланмалар ҳам тарқатилди.

Тадбир якунида меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича ўтказилган кўрик-танловнинг республика босқичида ғолиб бўлган Оҳангарон туманидаги 16-мактабнинг меҳнатни муҳофаза қилиш вакили Бекпўлат Раҳимов тақдирланди. Шунингдек, Оҳангарон шаҳридаги 2-мактабнинг техник ходими Гулноза Бойматовага «Кўҳинур» санаторийсига bepул йўлланма топширилди.

Равшаной ГАЗИЕВА,
Таълим ва фан ходимлари
касаба уюшмаси Республика
кенгашининг Тошкент
вилоятидаги масъул
ташкilotчиси

Ўзбекистон касаба уюшмалари
Федерациясида
куну тун
фаолият
кўрсатадиган

1211

рақамли
«Ишонч телефони»,
яъни «Call-center»га
мамлакатимизнинг
турли ҳудудларида,
олис ва чекка
қишлоқларида
яшайётган
хотин-қизлар
ўз муаммолари
бўйича исталган
вақтда мурожаат
қилишлари
мумкин.

Тошкентда
жамоат
транспорти йўл
ҳақи оширилиши
мумкин

Баёғи мазлумот
олиш учун
«Ishonch»нинг Телеграм
каналига ўтинг:

YURT TARAQQIYOTI YO‘LIDA
BIRLASHAYLIK!

Ishonch

2026-yil,
12-sentabr,
shanba
№112
(5332)

● Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

● O‘zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi nashri

ДОВОН ОШАЁТГАН ТАРАҚҚИЁТ ШИДДАТИ

Тошкент – Андижон – Тошкент йўналишида замонавий тезюрар электропоезд катнови йўлга қўйилди. Замонавий электропоезд 5 та вагондан иборат бўлиб, йўловчилар учун барча зарур қулайликлар билан жиҳозланган.

730-СОНЛИ ТОШКЕНТ–АНДИЖОН ПОЕЗДИ ҳар кuni соат 09:20 да Тошкент марказий темир йўл вокзалидан ҳаракатланиб, Ангрен, Поп, Қўқон ва Марғилон вокзалларида тўхтади. Поезд соат 13:35 да Андижонга етиб боради. Сафар давомийлиги 4 соат 15 дақикани ташкил этади.

729-СОНЛИ АНДИЖОН – ТОШКЕНТ ПОЕЗДИ эса ҳар кuni соат 15:38 да Андижон вокзалидан жўнайди. У Марғилон, Қўқон, Поп ва Ангрен вокзалларида тўхтаб, соат 19:53 да Тошкент марказий темир йўл вокзалига етиб келади.

Сўранг, жавоб берамиз...

МУРАББИЙЛИК ЎЗИ НИМА?

САВОЛ: Меҳнат кодексига мураббийлик тўғрисида янги тартиб-қоидалар киритилди, деб эшитдим. Мураббийлик ўзи нима, бунга қўшимча иш ҳақи тўланадими?

Жамшид ЙЎЛДОШЕВ
Хоразм вилояти

ЖАВОБ: Меҳнат кодексининг 368-моддасида мураббийлик тушунчасига таъриф берилган ва уни қўллаш тартиби ва шартлари тўғрисида сўз юритилган.

Мураббийлик деганда ташкилотдаги тажрибали ходим (мураббий)нинг муайян билимлар, кўникмалар ва малакаларни етказиш учун тажрибаси камроқ ходимга бириктирилишини тушунамиз.

Мураббийлик иш берувчининг буйруғи билан расмийлаштирилади. Бунинг учун меҳнат шартномасига қўшимча қилиш бўлиши ёки меҳнат шартномасида олдиндан мураббийлик шарти киритилган бўлиши керак.

Асосий талаблардан бири мураббий ходимга мураббийлик давридаги иши учун ҳақ (устама) белгилашдир.

Мураббийлик даврида мураббий шогирд ходимнинг бевосита раҳбари ҳисобланади ҳамда ундан меҳнат вазирасини лозим даражада бажаришни ва меҳнат интизомига риоя этишни талаб қилишга ҳақли.

**Ҳуқуқ ва халқаро
ҳаёт бўлими**

Соғлиқни сақлаш вазирлигига!

ТИРИКЛИГИ ТАН ОЛИНМАГАН БИБИМАРЯМ

соҳадаги тартиб-қоидаларга
жиддий қаралмаётганлигини
англабмайдими?

Ижтимоий тармоқларда булунғурлик Бибимарям Холбўтаеванинг чиқиши кўпчилиكنи ҳайратлантирди. Бибимарямнинг баён этишича, 2022 йил кесарча усулида ўтказилган туғуруқдан сўнг боласи нобуд бўлган, аммо унинг ўлими она ва бола ўлими шаклида расмийлаштириб юборилган. Шундан буён у «вафот этганлар» рўйхатига қўшилиб қолгани, мутасаддилар эса тириклигини кўра-била туриб тан олмаётгани ва бу масалада ҳеч ким ёрдам бермаётганидан ёзғиради.

Тўғриси, Бибимарям воқеани икки-чикиригача баён этгани боис, бу ҳусусда муфассал тўхталиб ўтишни лозим топмадик. Бу ҳолат тегишли идоралар томонидан ўрганилиб, жабрдийданинг муаммоси ҳал қилинди.

Аммо масаланинг муҳим жиҳати борки, бу ҳақда жиддий бош қотирмаса бўлмайди.

Ўхш, Булунғурда «она ва бола вафот этди», деган нотўғри маълумот базага киритилди. Нега бунинг сабаби ва оқибати муҳокама қилинмади? Ахир мамлакатимизда она ва бола ўлимига жиддий муносабатда бўлинади, бундай вазиятлар «фавқулдда ҳолат» сифатида баҳоланиб, уларнинг олдини олиш ва сабабларини бар-тараф этиш бўйича кескин ҳамда тизимли чоралар кўрилади-ку!

Бибимарям Холбўтаева билан боғлиқ ҳолат соҳада қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳуж-

жатлар ва белгиланган тартиблар ижросига қўл учиди ёндашилаётганини кўрсатмайдими? Мазкур ҳолатга фақат бир фуқаронинг шахсий муаммоси эмас, балки соғлиқни сақлаш тизимидаги ҳисоб, назорат ва масъулият механизмларини қайта кўриб чиқиш учун жиддий сигнал сифатида қараш керак.

Ўйлаймизки, юқоридаги ҳолатга ойдинлик киритилиши, хато қаерда ва ким томонидан содир этилгани очиқланиши, энг муҳими, бундай ҳолатлар таққорланмаслиги учун кўрилган чоралар жамоатчиликка маълум қилиниши керак. Чунки бир инсоннинг тириклигини исботлаб юриши оддий хатолик эмас. Жамоатчилик вазирлиқдан умумий гаплар эмас, аниқ ва асосланган жавоб кутишга ҳақли.

Нурилла ШАМСИЕВ
«ISHONCH»

Маърифат

ТАРИХ САҲИФАЛАРИНИ ВАРАҚЛАБ...

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг Тошкент шаҳар кенгаши томонидан тизимдаги корхоналарнинг ёш ходимлари ҳамда уларнинг фарзандлари учун Ўзбекистон тарихи давлат музейига маърифий саёҳат ташкил этилди.

Иштирокчилар музей экспозицияларидан ўрин олган ноёб экспонатлар, қадимий ашёлар, тарихий ҳужжатлар, миллий ҳунармандчилик намуналари ҳамда санъат асарлари билан яқиндан танишдилар. Ҳар бир экспонат ортида халқимизнинг бой тарихи, маданияти, урф-одат ва анъаналари, ажодларимизнинг ҳаёт тарзи ҳамда бунёдкорлик салоҳияти мужассам эканини чуқур англадилар.

Музейдаги ҳар бир бўлим гўё ўтмишдан сўзловчи тирик бир саҳифа каби ёшларни тарих қаърига чорлаб, уларга ажодларимизнинг илм-фан, маданияти, санъат ва ҳунармандчилик соҳаларидаги улкан ютуқлари ҳақида қимматли маълумотлар берди.

Саёҳат иштирокчилар учун шунчаки мароқли ҳордиқ эмас, балки катта тарбиявий ва маърифий аҳамиятга эга бўлган унутилмас тадбир бўлди. Олинган билимлар, сабоқлар ва ёрқин таассуротлар ёшларнинг қалбида узоқ вақт сақланиб қолиши, уларни ўз тарихини янада чуқурроқ ўрганишга ва миллий меросимизга муносиб авлод бўлиб вояга етишга ундаши, шубҳасиз.

Малика ТОЛИПОВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси
Тошкент шаҳар кенгаши раисининг ёшлар
масалалари бўйича маслаҳатчиси

**Жаҳон равшан зиёи илмдандур,
Кўнгил софи сафойи илмдандур.**
Анбар Отин

ЕТАКЧИ СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТДАН ҚАНДАЙ ФОЙДАЛАНИШИ КЕРАК?

Замон шиддат билан ўзгариб бормоқда, технологиялар ривожланмоқда. Рақамлаштириш, сунъий интеллект, автоматлаштириш ва замонавий технологиялар иш жараёнларининг мазмунини, меҳнат бозоридаги талабларни ва инсоннинг иш жойидаги ўрнини тобора ўзгартирмоқда. Бу ўзгаришлар фақат ишлаб чиқариш ёки бошқарув жараёнларига эмас, балки ходимларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш тизими ҳам янги талабларни қўймоқда.

Айниқса, ходим билан бевосита мулоқот қиладиган, унинг муаммосини биринчи бўлиб эшитадиган ва меҳнат жамоасида касба уюшмасининг нуфузини белгилайдиган бошланғич касба уюшмаси ташкилоти раиси фаолиятига бу ўзгаришлар бевосита таъсир кўрсатмоқда.

Шу маънода бугунги давр бошланғич ташкилот раиси олдига оддий бир вазифани эмас, янги раҳбарлик фалсафасини қўймоқда. Энди замонавий раис фақат ҳужжат юртувчи, йиғилиш ташкил этувчи ёки ходимларнинг муурожаатларини қабул қилувчи шахс бўлиб қолмаслиги керак. У меҳнат муносабатларидаги ўзгаришларни англайдиган, ходим ҳуқуқларини замонавий усуллар билан ҳимоя қиладиган, рақамли имкониятлардан самарали фойдаланадиган, маълумотни таҳлил қиладиган ва жамоани бирлаштира оладиган етакчига айланиши зарур.

Бу жараёнда сунъий интеллектдан тўғри фойдаланилса, раиснинг имкониятлари кенгайди. Ҳужжатларни тайёрлаш ва тизимлаштириш, катта

Сунъий интеллект даврида билим тез янгиланмоқда. Меҳнат бозорида янги касблар пайдо бўлмоқда, иш жараёнлари ўзгармоқда, рақамли воситалар тақомиллашмоқда. Бундай шaroитда кечаги билим билан бугунги вазифаларни, бугунги билим билан эса эртанги вазифаларни тўлиқ ҳал қилиш тобора қийинлашади.

ҳажмдаги маълумотларни саралаш, муурожаатларни умумлаштириш, такрорланаётган муаммоларни аниқлаш, ахборот ва ўқув материалларини тайёрлаш каби ишларда сунъий интеллект катта ёрдам бериши мумкин. Бироқ бу ерда муҳим бир жиҳат бор, яъни сунъий

тақдирини тўлиқ англай олмайди. Шу сабабли технологиялардан қанчалик кенг фойдаланилмасин, касба уюшмаси раиси учун инсонпарварлик, адолат, масъулият ва ишонч каби қадриятлар ўз аҳамиятини йўқотмайди. Замонавий етакчи меҳнат қонунчилигини ҳам чуқур билиши керак. Бироқ қонунни билишнинг ўзи етарли эмас. Уни амалиётда қўлай олиш, ҳуқуқ бузилиши эҳтимолини олдиндан кўриш, меҳнат муносабатларидаги хавфларни аниқлаш ва уларни қонуний ҳамда конструктив йўл билан бартараф этиш қобилияти ҳам муҳим. Шу маънода касба уюшмаси раиси ҳуқуқ бузилгандан кейин ҳаракат қиладиган эмас, ҳуқуқ бузилишининг олдини оладиган раҳбар бўлиши керак.

Замонавий касба уюшмаси раиси иш берувчи билан ҳар бир ма-

интеллект маълумотни тез қайта ишлайди, аммо ходимнинг ҳолатини инсон каби ҳис қила олмайди. У ҳужжатдаги муаммони аниқлаши мумкин, аммо унинг ортида турган инсон

салада қарама-қарши позицияда туриши шарт эмас. Унинг вазифаси можарони кўпайтириш эмас, балки ходим манфаатини қонун, далил ва ижтимоий шериклик асосида ҳимоя қилишдир.

Аслида, бошланғич касба уюшмаси ташкилоти раиси учун энг катта баҳо ходимлар ишончидир. Ходим унга муурожаат қилганда муаммоси эътиборсиз қолмаслиги ва ҳуқуқий манфаати ҳимоя қилинишига ишониши керак. Бошланғич ташкилот раиси учун яна бир муҳим талаб доимий ўқиш ва ўз устида ишлашдир.

Сунъий интеллект даврида билим тез янгиланмоқда. Меҳнат бозорида янги касблар пайдо бўлмоқда, иш жараёнлари ўзгармоқда, рақамли воситалар тақомиллашмоқда. Бундай шaroитда кечаги билим билан бугунги вазифаларни, бугунги билим билан эса эртанги вазифаларни тўлиқ ҳал қилиш тобора қийинлашади.

Шунинг учун замонавий раис меҳнат ҳуқуқи билан бир қаторда рақамли технологиялар, сунъий интеллект, маълумотлар таҳлили, лидерлик, музокара, коммуникация ва ахборот хавфсизлиги соҳаларида ҳам ўз билимини мунтазам ошириб бориши керак.

Мухтасар қилиб айтганда, касба уюшмаси раиси ўрганишдан тўхтамаслиги, сунъий интеллектдан инсон манфаати йўлида фойдалана оладиган етакчи бўлиши лозим.

Аброр ОТАБОВЕВ,

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Фарғона вилояти кенгаши раиси ўринбосари

Касба уюшмаси аралашгач...

АДОЛАТ ТИКЛАНДИ

Меҳнат инсоннинг даромад манбаи бўлибгина қолмай, унинг кадр-қиммати, ижтимоий барқарорлигини таъминлайдиган муҳим омиллардан бирidir. Баъзан ходимнинг қонуний манфаатлари эътибордан четда қолиб, қонунчилик талаблари бузилиши мумкин. Бундай вазиятда эса касба уюшмасининг ўрни аққол сезилади.

Хазорасп туманида яшовчи Сайёра Саъдуллаева узок йиллар туман Мактабгача ва мактаб таълими бўлими тизимида меҳнат қилди. Аммо фойдаланилмаган меҳнат таътили учун тўловларни ўз вақтида ололмади. Шу боис Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясига муурожаат қилди.

Федерациянинг Хоразм вилояти кенгаши масъуллари масалани жойига чиққан ҳолда ўрганишди. Пировардида Меҳнат кодексининг тегишли моддалари ҳамда қонунчилик талаблари бузилгани маълум бўлди. Ҳолат юзасидан иш берувчига расмий тақдимнома киритилди.

Шу тариқа С.Саъдуллаевага фойдаланилмаган меҳнат таътили ҳамда компенсация пуллари ундириб берилди.

Навбахор КУДРАТОВА,

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси Хоразм вилояти кенгашининг бош мутахассиси

ХОДИМЛАРНИНГ ИШ ҲАҚИ УНДИРИБ БЕРИЛДИ

Аброр ва Алишер Шомаматов, Назокат Яхёева ҳамда Раъно Жуманазарова меҳнат ҳуқуқларини тиклашда амалий ёрдам сўраб, Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Қашқадарё вилояти кенгашига муурожаат қилди.

Ўтказилган ўрганишлар давомида «Қашқадарё парламент ишлари» АЖда айрим ходимларга иш ҳақи ўз вақтида тўланмагани, шунингдек, фойдаланилган меҳнат таътили учун тегишли ҳақлар берилмагани аниқланди.

Жумладан, 2011 йилдан буён жамиятда таъмирловчи чилангар бўлиб ишлаб келаётган Алишер ва Аброр Шомаматовларнинг ҳар бири 11 миллион 954 минг 250 сўмлик иш ҳақини олишмаган. Жамиятнинг хўжалик бўлимида 2015 йилдан ЭҲМ оператори вазифасида ишлаб келаётган Раъно Жуманазаровага 14 миллион 590 минг 909 сўм, 2026 йил 18 майдан бошқарув аппарати қотибаси лавозимида фаолият юритаётган Назокат Яхёевага эса 9 миллион 142 минг 500 сўм маош ўз вақтида берилмаган.

Ходимларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Қашқадарё вилояти кенгаши томонидан фуқаролик ишлари бўйича Қарши туманлараро судига даъво аризаси киритилди. Суд қарори билан даъво талаблари тўлиқ қаноатлантирилди ва тўрт нафар ходим фойдасига жами 132 миллион 662 минг 557 сўм миқдорида тўланмай қолган иш ҳақи ҳамда фойдаланилган меҳнат таътили пуллари ундириш белгиланди.

Шамсиддин САТТОРОВ,

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Қашқадарё вилояти кенгаши меҳнат ҳуқуқ инспектори

«Аёллар дафтари»ни варақлаганда...

ТАШАББУСНИНГ ҚАНОТИ БОР

Ўтказган Гулираъно Султоновани ҳам ёнига ишга олди. Тарбиячи болалар билан тез тил топишиб кетганидан, қолаверса, турмушида ҳам ўзгариш бўлаётганидан мамнун. Мафтуна Алижоннова рус тилидан, Робияхон Алижоннова эса мусикадан машғулотлар олиб боради. Болалар уч маҳал иссиқ овқат, боғчага бориб-келишлари учун алоҳида транспорт билан таъминланган.

Ота-оналар тўлайдиган бадаллар ҳам қишлоқ аҳолиси учун ҳамёнбоп. Бир оиладан икки-уч нафар фарзанд боғчага қатнаса, улар учун имтиёзли нархлар қўлланилади. Ферузахон фақат машғулотлар билан чекланиб қолгани йўқ. Шахсий хўжаликдаги икки

бош насли сигирдан олинадиган сут ҳамда бир гектарлик боғда етиштириладиган ширин-шакар мевалардан болалар дастурхони ҳамиша тўкин. Ўзининг эса режалари бисёр. У келгусида давлат хусусий шерикчилик асосида фаолиятини янги босқичга олиб чиқиб, 100 нафар кичикинтойни тарбиялашни мақсад қилган.

– Маҳалламизда Ферузахонга ўхшаганлар кўп. «Аёллар дафтари»га киритилган, тadbиркорлик қилиш истагида бўлган Муҳаррам Жалиловага электрон аукцион орқали узок муддат фойдаланиш учун ер майдони олишида амалий ёрдам бердик, – дейди «Гулистон» МФЙ хотин-қизлар фаоли Муҳайё

Сотиболдиева. – Маъмура Ваҳобовага ширинликлар тайёрлаш цехи, Гулноза Эгамбердиевага эса бодомни қайта ишлаш бўйича касаначилик маркази очишда кўмаклашдик. Лойиҳалар натижасида 200 нафардан ортиқ хотин-қизнинг бандлиги таъминланди. Мухтасар айтганда, «Аёллар дафтари»га киритилмасдан аввал маблағ излаган Ферузахон бугун 50 нафар бола тарбияси билан шуғулланмоқда. Бир аёлга берилган кўмак бир оиланинг эмас, бир неча оиланинг рўзгорини тебратмоқда.

Анваржон ҲАЛИМОВ

«ISHONCH»

Спорт

«Жиззах аккумулятор заводи» акциядорлик жамиятида бош директор соврини учун шахмат ва футбол бўйича турнир ўтказилди. Соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш, касб касалликларининг олдини олиш ва ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил қилиш мақсадида уюштирилган мусобақаларда 120 нафардан ортиқ ишчи-ходим қатнашди.

ҲАЯЖОНЛИ ЛАҲЗАЛАРГА БОЙ

Уларнинг қирқ нафарга яқини шахмат бўйича кечган баҳсларда интеллектуал салоҳиятларини намойиш этдилар. Юқори натижаларни қўлга киритган Мирзаалим Мўминов, Фуркат Ҳасанов ҳамда Фарход Умаров шохсупага кўтарилди. 8 та жамоа эса мини-футболда ўз омадини синаб кўрди. Ҳаяжонли лаҳзаларга бой ўйинларда «Энержи»га кеч бир жамоа бас кела олмади. Кейинги ўринларни «Гарант» ва «Бургутлар» эгалладилар.

12 кун давом этган беллашувлар якунида ғолиблар ва фаол иштирокчилар акциядорлик жамияти ҳамда касба уюшмасининг диплом, эсдалик совға ва пул мукофотлари билан тақдирландилар.

Алижон АБДУСАТТОРОВ
«ISHONCH»

УЧ АВЛОД УЧРАШУВИ

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Сурхондарё вилояти кенгаши томонидан «Уч авлод учрашуви» ташкил этилди. Унда барча соҳаларда кўп йиллар фидокорона меҳнат қилган, бугун кексалик гаштини сураётган нурунийлар, тажрибали инсонлар ва шижоатли ёшлар иштирок этди.

Тadbирда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси, касба уюшмалари Федерациясининг вилоят кенгаши раиси Абдукарим Аҳмедов, «Нуруний» жамғармаси вилоят бўлимида болалар учун шароит яратилиб, дастлаб ҳамқишлоқларнинг 25 нафар фарзанди тарбияланди. Орадан икки йил ўтиб, тарбияланувчилар сони 50 нафарга етди. Фаолияти кенгайиши билан 4 нафар ҳамқишлоғи доимий иш билан таъминланди.

Ферузахон «Аёллар дафтари»га киритилган, турмушида анча иссиқ-совуқни бошидан

профессор Раҳмон Муҳаммадиев, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист Олимжон Усановлар авлодлар ўртасидаги маънавий боғлиқликнинг аҳамияти ҳамда бугунги даврда ёшлар учун яратилган кенг имкониятлар хусусида сўз юритишди.

Дарҳақиқат, учрашувда кечаги кун-

Билимсиз, шубҳасиз, аниқ кўрдир,
Кел, эй нодон, билимдан ҳисса ол.
Юсуф Хос Ҳожиб

БИР АЁЛНИНГ ЮТУҒИ – МИНГЛАБ ИНСОНЛАР ИШОНЧИ

Дунё тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, хотин-қизлар қарор қабул қилиш жараёнларида фаол иштирок этиши фақат гендер тенглиги масаласи эмас. Бу, аввало, иқтисодий та- раққиёт, самарали бошқарув ва жамият фаровонлиги билан боғлиқ муҳим омилдир. Жаҳон банки тадқиқотлари ҳам аёлларнинг раҳбарлик ва қарор қабул қилиш жараён- ларидаги иштироки иқтисодий ҳамда ижтимоий натижаларга ижобий таъсир кўрсати- шини исботлаган.

Хотин-қизларнинг раҳбарлик лаво- зимларида муносиб ўрин эгаллаши бир томондан тенг имкониятларни таъминласа, иккинчи томондан мамла- катда мавжуд интеллектуал ва инсон са- лоҳиятидан самарали фойдаланиш, бош- қарув сифатини ошириш ҳамда жамият манфаатларини кенгроқ ифодалаш имко- нини беради.

Сўнгги йилларда Ўзбекистонда хо- тин-қизларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфа- атларини ҳимоя қилиш, уларнинг таълим олиши, касбий салоҳиятини рўёбга чиқа- риши, тадбиркорлик билан шугулланиши, давлат ва жамоат бошқарувида фаол ишти- рок этиши учун кенг имкониятлар яра- тилди. Натижада хотин-қизларнинг сиё- сий ҳаётдаги иштироки изчил кенгайиб, партиялардаги улуши 47 фоизга, олий таъ- лимда 48 фоизга, тадбиркорлик фаолият- да эса 37 фоизга етган.

Мазкур рақамлар аёлларнинг фақат таъ- лим ёки меҳнат соҳасида эмас, балки сиё- сий ва иқтисодий жараёнларда ҳам тобора фаоллашаётганини кўрсатади. Айниқса, олий таълимда хотин-қизлар улуши 48 фо- изга етгани таҳсинга сазовор.

Тадбиркорликдаги 37 фоизлик улуш ҳам эътиборга молик. Чунки раҳбарлик тушун-часини фақат давлат идораларидаги ла- возим билан чеклаш тўғри эмас. Ўз бизне- сини йўлга қўйган, жамоа шакллантирган, янги иш ўринлари яратган ва иқтисодий ташаббус кўрсатаётган аёл ҳам раҳбарлик- нинг муҳим кўринишини намоеъ этади.

Опа-сингилларни касб-ҳунарга ўқитиш, тадбиркорликка жалб қилиш ва уларнинг бандлигини таъминлаш борасида ҳам қа- тор ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, Президентимизнинг «Оила ва хотин-қиз- ларни тизимли қўллаб-қувватлашга доир ишларни янада жадаллаштириш чора-тад- бирлари тўғрисидаги» фармони ижроси доирасида уларни касбга ўқитиш, тадбир- корлигини қўллаб-қувватлаш ва бандли- гини таъминлашга қаратилган вазифалар белгиланди. Бу эса раҳбарлик учун зарур бўлган билим, касбий тажриба, мустақил қарор қабул қилиш ва ташаббускорлик каби сифатларни аёллар орасида кенг шакллантиришга хизмат қилляпти.

Бугунги кунда раҳбарлик лавозимла- рида ишлаётган аёллар улуши 35 фоизни ташкил этмоқда. Шунингдек, қарийб 2

мингта давлат ва жамоат ташкилотига хо- тин-қизлар раҳбарлик қилмоқда.

Бу кўрсаткичлар ўз-ўзидан пайдо бўлган эмас. Уларнинг замирида опа-сингиллари- мизни қўллаб-қувватлашга қаратилган дав- лат сиёсати мужжасам.

Президентимизнинг аёлларни замона- вий билим, истеъод ва лидерлик қоби- лиятига эга «халқимизнинг олтин фонди» сифатида эътироф этгани ҳам бу масалага берилётган юксак эътиборни ҳамда маз- кур йўналишда шу сиёсатнинг изчил да- вом этаётганини кўрсатмоқда. Аёлларни раҳбарликка тайёрлаш ва уларнинг касбий ўсиши учун имкониятларни кенгайтириш эса узоқ мuddатли кадрлар сиёсатининг муҳим қисмига айланмоқда.

Айни пайтда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатларининг 33 фоизи, Сенат аъзоларининг 24 фоизи, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси, халқ депу- татлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кен- гашлари депутатларининг 25 фоизини аёл- лар ташкил этади. Ушбу ҳолат хотин-қиз- ларнинг қонунчиликни шакллантириш, давлат сиёсатининг устувор йўналишла- рини белгилаш ва ҳудудларнинг ижтимо- ий-иқтисодий ривожига оид қарорларни қабул қилишдаги иштироки сезиларли да- ражада ортганини кўрсатади.

Давлат бошқарувининг юқори бўғин- ларида ҳам аёл раҳбарларнинг фаолият юритаётгани алоҳида аҳамиятга эга. Хусу- сан, Ўзбекистон Республикаси Олий Маж- лис Сенати Раиси, Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, Бош вазир ўринбо-

сари, Олий Мажлисининг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили, Бола ҳуқуқлари бўйича ва- кили, Олий суд раисининг биринчи ўрин- босари, Бош прокурор ўринбосари каби масъулиятли лавозимларда хотин-қизлар меҳнат қилмоқда.

Ушбу мисоллар аёлларнинг давлат бош- қарувининг энг юқори даражаларида ҳам ўз билими, тажрибаси ва профессионал са- лоҳиятини намоеъ этаётганидан далолат- дир.

Тўғри, аёлларни раҳбарлик лавозимла- рига жалб этишнинг аҳамиятини фақат статистик кўрсаткичлар билан баҳолаб бўлмайди. Бу жараённинг яна бир муҳим жиҳати ҳам бор, яъни раҳбар аёл бошқалар учун намунага айланади. Масалан, бир аёл раҳбарликка қўтарилса, унинг ортидан ўн- лаб, ҳатто юзлаб ёш қизларда янги ишонч пайдо бўлади. Айни шу ҳолат янги авлод лидерларини шакллантиришда катта аҳа- миятга эга. Шу маънода, бугун раҳбар- ликка келган аёл нафақат ўз вазифасини бажараётган раҳбар, балки келажак авлод учун йўл кўрсатаётган намуна ҳамдир.

Аёлларни раҳбарликка жалб этишга фақат статистик кўрсаткичларни ошириш нуқтани назаридан эмас, балки салоҳиятли инсон ресурсларидан самарали фойдала- ниш, тенг имкониятларни таъминлаш, бошқарув сифатини юксалтириш ва жа- мият тараққиётини жадаллаштиришнинг муҳим шарти деб қараш лозим.

Йиллар давомида турли йўналишларда раҳбарлик лавозимларида фаолият юрит- ган инсон сифатида шуни ишонч билан

Назира ТОҒАЕВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари
Федерациясининг Навоий вилояти
кенгаши раиси

айта оламанки, ҳақиқий раҳбар аёл, ав- вало, чуқур билим ва кенг дунёқарашга эга, сиёсий ва иқтисодий жараёнларни теран англайдиган, ҳар бир қарорда масъулият ва адолатни устувор қўядиган шахс бўлиши керак. Шу билан бирга, у нафақат жамоа ва жамият олдидаги вазифаларини муносиб адо этадиган раҳбар, балки оиласига меҳр ва эътибор берадиган, маънавияти юксак, одоб-ахлоқи ва ибрати билан бошқа аёл- ларга намуна бўла оладиган етук инсон бў- лиши муҳим.

Зеро, раҳбарлик – фақат лавозим эмас. У билим, ташаббус, масъулият ва халққа хиз- мат қилишни талаб этади. Бу фазилатлар эса жинс билан эмас, инсоннинг салоҳияти, меҳнати ва интилиши билан белгиланади.

Бугун бир аёлнинг раҳбарликка қўта-рилиши – унинг шахсий ютуғи. Аммо бу орқали янги авлод қизларида «Мен ҳам ула- далай оламан», деган ишонч пайдо бўлиши жамият ютуғидир.

«Ishonch» газетасининг 10 сентябрдаги сонида чоп этилган «Манзилга тезлик эмас, масъулият омон эл- тади» сарлавҳали мақолада нихоятда долзарб мавзу ёри- тилибди.

Дарҳақиқат, жамият- нинг қиёфаси мана шундай оддий ишларда кўринади. Навбатда туриш лозимлигини биламиз, бош- қанинг ҳақиға хиёнат қил- масликини англаймиз, йўл қондасига ҳам фаҳмимиз етади. Муаммо билимда эмас. Ўз хоҳишимизни чеклай олишда. Чунки давлат ҳар бир ҳайдовчининг ёнига ин- спектор қўйиб чиқолмайди. Ҳамма гап инсоннинг виждо- нида.

МАВЗУГА ДОИР МАЪЛУМОТ. 7 СЕН- ТЯБРЬ КУНИ ХО- РАЗМ ВИЛОЯТИДА НАЗОРАТ-РЕЙД ТАД-БИРИ ЎТКАЗИЛГАН. НАТИЖАДА 1250 ТА ҚОИДАБУЗАРЛИК ҚАЙД ЭТИЛГАН. ШУНДАН 10 ТАСИ МАСТ ХОЛДА МА-ШИНА БОШҚАРИШ, 63 ТАСИ РУЛДА ТЕ-ЛЕФОНДАН ФОЙ-ДАЛЛАНИШ, 20 ТАСИ СВЕТОФОР ИПО-РАСИГА БЎЙСУН-МАСЛИК, 15 ТАСИ ОДАМ ТАШИШ ҚОИ-ДАЛАРИГА ИПОЯ ҚИЛМАСЛИК, 150 ТАСИ ЭСА ТЕГИШЛИ ХҲЖАТЛАРСИЗ ТРАНСПОРТ БО-ШҚАРИШ БИЛАН БОГЛИК, 213 ТА ТРАНСПОРТ ВОСИ-ТАСИ ЖАРИМА МАЙДОНЧАСИГА ЖЎНАТИЛГАН.

Тасаввур қилясизми, битта вилоятда бир кунлик рейлда 1250 та қоидабузар-лик аниқланаётган экан, йўл ҳаракати маданияти мутлако талабга жавоб бермайди. Де- мак, бу ҳақда жиддий ўйлаб кўриш керак.

Масалан, маст ҳолда ма-шина бошқарган 10 киши – шунчаки 10 нафар қоидабу- зар эмас. Чунки маст ҳайдов- чининг хатоси фақат унинг ўзини эмас, йўлдаги бошқа одамларни ҳам хавф остига қўяди.

БИЛМАЙМИЗМИ ЁКИ ПИСАНД ҚИЛМАЙМИЗМИ?

ҳайдовчилик маданияти
ҳақида мулоҳазалар

Мажлиснинг 10 сентябрдаги сонида чоп этилган «Манзилга тезлик эмас, масъулият омон эл- тади» сарлавҳали мақолада нихоятда долзарб мавзу ёри- тилибди.

Дарҳақиқат, жамият- нинг қиёфаси мана шундай оддий ишларда кўринади. Навбатда туриш лозимлигини биламиз, бош- қанинг ҳақиға хиёнат қил- масликини англаймиз, йўл қондасига ҳам фаҳмимиз етади. Муаммо билимда эмас. Ўз хоҳишимизни чеклай олишда. Чунки давлат ҳар бир ҳайдовчининг ёнига ин- спектор қўйиб чиқолмайди. Ҳамма гап инсоннинг виждо- нида.

деб ҳисоблайди. Хатосини «Хамма ўтияти-ку», «Бир марта қилсам, ҳеч нима бўл- майди», «Шошилиб туриб- ман», «Ҳеч ким кўрмайяпти», «Камера йўл», деган фикр- лар билан хаспўшлайди. Ҳам- маси шундан, яъни майда қоидабузарликдан бошла- нди. Аста-секин шунақа қи- лишга одатланади. Охи-рки- бат, катта қоидабузарлик ҳам унга оддий кўринади.

Одамларнинг жамоат жой- ларида ўзини тутишидан феълини билиб олиш қийин эмас. Масалан, сабрсиз киши доим шошади, бошқанинг ҳақини писанд қилмайди. Светофорга ҳам, йўл белги- сига ҳам қарамайди. Ваҳо- ланки, қоида ҳайдовчиларни қийнаш учун эмас, аксинча, йўлларда ҳамма соғ-омон юриши учун хизмат қиладди. Зеро, бировнинг ҳақи бошқа- нинг ҳафсизлигидан устун эмас. «Инспектор кўриб қо- лмасин», дейиш эмас, «Хатой- имдан кимдир жабрланма- син», дейиш маданият. Мана шуларни англаш ҳақиқий ма- даният.

Аслида маданиятли ҳай- довчи йўлда ёлғиз эмасли- гини ўйлайди. Бошқаларни ҳурмат қиладди. Маданиятсиз инсон эса «Менга қулай бўлса бўлди», қабилида иш тутайди.

Хуллас, ҳар кимнинг ўз баҳонаси бор. Аммо йўл қои- даси ҳеч қандай сабабини оқламайди. Йўлдаги тартиб- нинг энг муҳим шарти ҳам шу: одам ўз хоҳишини уму- мий тартибдан устун қўй- маслиги керак. Мухтасар ай- тганда, йўллардаги тартиб фақат камера, жарима ёки инспекторларга боғлиқ эмас. Биз, ҳайдовчилар ҳам бунга масъулмиз.

Ғуломжон МИРАҲМЕДОВ
«ISHONCH»

Долзарб мавзу

– Қизимни узатаётганим боис ўнлаб тўйхоналарга бош суқ- дим, – дейди Самарқанд вилоятида яшовчи Сардор Элму- ровов. – Мақсадим 200 нафарга ақин меҳмон қақириб, их- чамгина дастурхон ёзиш, имкон бўлса, тантанани кундузи ўтказиш эди. Аммо аксар тўйхоналар тантана учун буюрт- мани фақат кечки пайтга олаётганини, меҳмонлар сони 300 нафардан кам бўлса, хизмат тўлови икки баробарга қим- матлашиб кетишини айтишди. Нойлоз, шу йўриққа юришга мажбурмиз, эл қатори, дейишади-ку...

БИЗ НЕГА ИХЧАМ ТҮЙЛАР ҚИЛОЛМАЯПМИЗ?

Мулоқот асносида киши беихтиёр ўйга толади. Қанча кўп га- пирмайлик, қарор ва меъёр- лар ишлаб чиқилмасин, не- гадир ихчам ва камхарж тўй қилишни истаган оила ҳам «амалдаги тартиб»лар сабаб ортиқча меҳмон қақиршига, каттароқ дастурхон ёзишга ва ўз имконидан зиёд маб- лағ сарфлашга мажбур бўл- моқда.

Энг аввало, тўйларни их- чамлаштиришда тўйхона- лар аҳолининг камтарона ва кундузги вақтда тантана ўтказиш истагини инобатга олиши, хизмат нахрларини сунъий оширмаслиги ло- зим. Сабаби халқимизнинг қадимий маросимлари му- собақа ёки кимдўзга эмас, меҳр-оқибатни мустаҳкам- лаш ва эзгуликни улуглашга хизмат қилиши керак.

Яна бир жиҳат. Тўйларни ихчамлаштиришга қара- тилган ҳаракатлар гўё тад- бирбозликка айланиб кета- ётгандек. Оддий бир мисол. Ўтган йил кузида маъна- вий-маърифий соҳа вакил- лари ҳамкорлигида «Маро- нилий» лойиҳаси ишлаб чиқилди. Эзгу ташаббусдан кўзланган мақсад мил- лий кадриятларга жамоат- чилик эътиборини қара- тиш, исрофгарчиликнинг олдини олиш ва маросим- ларда меъёрни қарор топ- тириш эди. Маълум вақт давомида бу борада тарғи- бот ва тушунтириш ишлари

олиб борилди, кейин эса мурад ҳосил бўлгандек бу жараён тўхтаб қолди.

Холбуки, тўйлар ҳамон ҳашамат билан ўтмоқда. Кимдир кўпроқ меҳмон қақиршини обрў деб билса, бошқаси дастурхон тўкин- лигини ўз мавқеини кўрса- тиш воситаси сифатида қа- бул қилмоқда. Келин-куёв- нинг бахтидан кўра тўйнинг қанчалик дабда- бали ўтгани, нечта либос алмаштирилгани ёки қан- дай кортеж ташкил этил- гани ҳақидаги муҳокамалар кўпаяймоқда.

Аслида бу ерда гап фақат маблагга эмас. Му- аммонинг илдизи, жамо- атчилик фикрига ҳаддан ташқари қарамликка бориб тақалади. «Одамлар нима дейди?», «Элдан кам бў- либ қолмайлик», деган қа- рашлар баъзан инсонни ўз имкониятидан ортиқча ха- ражат қилишга ундайди. Энг ачинарлиси, бир кун- лик тантана учун қилинган сарф-харажат кейинчалик оиланинг йиллар давоми- даги иқтисодий аҳволига таъсир қилиши мумкин.

– Маромийлик – фалса- фий тушунча. Уни фақат исрофини қамайтириш би- лан чеклаб бўлмайди. Энг ав- вало, у тафаккур масаласи, – дейди Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси- нинг Самарқанд вилояти кенгаши раиси, «Жамоат- чилик овози» комиссияси

аъзоси Сухроб Рафиқов. – Биз жойларда аҳолига ўз им- кониятини тўғри баҳолаш, меъёрни сақлаш ва ҳаётдаги муҳим мақсадларни ажрата олиш лозимлигини тушун- тириб келяпмиз.

Ҳақ гаплар. Тўй-танта- нанинг гўзаллиги таширф буюрувчилар сони билан ўлчанмаслиги керак. Қола- верса, оила бахти қиммат либослар ёки кўп сонли ав- томобиллар билан белги- ланмайди. Дастурхоннинг қадри таомларнинг қўп- лигида эмас, балки ундаги фойз ва самимиятдадир. Ай- ниқса, бу масалада ёшлар ва ота-оналарнинг масъулияти катта. Такрор бўлса-да, яна бир бор айтиш лозим, тур- мушнинг қарз билан бошлаш қанчалик тўғри?

– Албатта, анъаналарни бир кунда ўзгартириш осон эмас. Одамларнинг онгида йиллар давомида шакл- ланган қарашларни фақат қақирқ ва тарғибот билан янгилаб бўлмайди. Бунинг учун маромийлик оиладан, маҳалладан, таълим муас- сасаларидан бошланиши керак, – дейди Қўшработ ту- мани «Қоратош» маҳалла фуқаролар йиғини раиси Абдуҳаким Қўлдошев. – Ҳар бир инсон меъёр билан яшашни қадрият сифатида қабул қилмас экан, бебо- шлик илдиз отаверади.

Нурбек
ФАХРИДДИНОВ

Орамиздаги одамлар

МЕҲНАТ БИЛАН БЕЗАЛГАН УМР

ИНСОННИНГ ҚАДРИ ЭЛ-ЮРТ УЧУН ҚИЛГАН ЗЗГУ ИШЛАРИ, ОДАМЛАР ҚАЛБИДА ҚОЛДИРГАН ЯХШИ ИЗИ БИЛАН ЎЛЧАНАДИ. АЙРИМ ИНСОНЛАР БОРКИ, УЛАРНИНГ ҲАЁТ ЙЎЛИГА НАЗАР ТАШЛАСАН-ГИЗ, БИР УМРЛИК МЕҲНАТ, САБР, МАТОНАТ ВА ОДАМЛАРГА БЎЛГАН САМИМИЙ МУНОСАБАТ МУҲАСАМЛИ-ГИНИ КЎРАСИЗ.

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Оҳангарон тумани кенгаши раиси Шавкат Мўминов ана шундай инсонлар сирасига киради.

У меҳнат фаолиятини 1978 йилда Оҳангарон туманидаги умумий ўрта таълим мактабида бошлаган. Ёш авлод таълим-тарбиясига масъул бўлган дастлабки меҳнат йиллари унда одамлар билан ишлаш, жамоани бир мақсад атрофида бирлаштириш, ҳар бир вазифага масъулият билан ёндашиш каби фазилатларни шакллантирди.

1993-2004 йилларда Қорахитой қишлоқ фуқаролар йиғини котиби ва раиси сифатида аҳоли билан елкама-елка ишлади. 2004-2008 йилларда Ўзбекистон либерал-демократик партиясининг Оҳангарон тумани кенгаши раиси ўринбосари сифатида фаолият юритди. 2008-2014 йилларда эса Оҳангарон туманидаги «Тут» маҳалла фуқаролар йиғинига раҳбарлик қилди.

Шавкат Мўминов 2014 йил 8 июндан буён Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Оҳангарон тумани кенгаши раиси сифатида фаолият кўрсатиб келмоқда. Ўтган йиллар давомида у ўзини ташкилотчи, талабчан, ташаббускор ва иродаси мустаҳкам раҳбар сифатида намён этди. Унинг иш услубида бир жиҳат аққол кўзга ташланади, яъни муаммонинг моҳиятига етиб бориш.

Жамоани қийнаётган масалаларни чуқур ўрганиш, ҳар бир ҳолатга ҳолис баҳо бериш ва мақбул ечим топиш – Шавкат Мўминовнинг кундалик фаолиятидаги асосий мезонлардан бири.

– Шавкат ака қандай кайфиятда бўлмасин, хамиша ходимни диққат билан тинглайди ва бу ўрнат олишга арзийдиган ҳислат, – дейди «Оҳангарон» ўрмон хўжалиги касаба уюшмаси кўмитаси раиси Ҳусниддин Турсунов. – Унинг яна бир муҳим фазилати шуки, ўз фаолиятига танқидий назар билан қарайди. Чунки ҳақиқий раҳбар эришилган натижа билан кифояланиб қолмайди.

Ҳа, яқинда табарруқ 70 ёшни қаршилаган Шавкат Мўминовнинг кўп йиллик меҳнати ва фидокорона фаолияти ҳар жиҳатдан ҳавас қилишга арзизулик.

Сайёра МИРЗАЁҚУБОВА,

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгашининг Тошкент вилояти бўйича масъул ташкилотчиси

– Аслида оилага бир ё икки фарзанд етарли. Бор эътиборингни, меҳрингни ўшанга берасан. – Қариганингда, ёрдамга муҳтож бўлганингда, ёлғиз қоласан... – Бу гапингга қўшилмайман, бола 18 ёшга тўлгач, ўз йўлидан кетиши керак. Шуни болаликдан англаган инсон тезроқ улғаяди, мустақил бўлишга интилади. Акс ҳолда, қирқ-элликка кирганда ҳам ота-онасидан ёрдам кутиб ўтиради. Одам ўзи учун ҳам яшashi керак. Ота-она ҳам, бола ҳам. – Бекор гап, меҳр-оқибат бўлса, ҳаммаси жойида бўлади...

Бу сўхбат анча йиллар илгари Жиззах шаҳрида яшовчи бир танишим билан кечганди. Тўғриси, яқин-яқингача оилада фарзанд кўп бўлиши керак, меҳр-оқибат ҳамма муаммоларини ҳал этади, деган фикрда қатъий эдим. Аммо кейинги пайтларда кузатганим қатор воқеалар бу борадаги қарашларимни ўзгартириб юбормоқда.

Жумладан, вилоят мутасаддиларидан бирининг сайёр қабулгига келган аёл 4 фарзандини боқа олмаётганидан шикоят қилаётганига ғувоҳ бўдим. Мулоқот давомида яқинда унинг уйи таъмирлаб берилгани, доимий равишда моддий ёрдам ажратилаётгани, 200 киши меҳнат қилаётган фабрикага ишга жойлаб қўйилган эри маош камчилигини баҳона қилиб, уйда ўтиргани аён бўлди. Раҳбар унга бошқа эхтиёжмандлар ҳам қўмак олишга ҳақли эканини тушунтиришга уринди. Табиийки, бу гаплар муурожаатчига ёқмади, «Миннат қилмасдан, очигини айтмайсанми, шунча вақтим кетди...» дея бақира кетди. Кимлариндир қарғай бошлади.

Масъул бундай муомалага ўрганиб кетган шекилли, индамади. Аммо сўхбатдоши узоқлашгач, забабини пичирлаш билан қичириб юборди: «Боланг кўплигига мен айбдормасман, ишлашни хоҳламасанг, туғиб нима қилардинг?».

Тўғриси, ичимда раҳбарнинг фикрига қўшилдим. 4 фарзандни дунёга келтирган одам шунга яраша меҳнат қилиши керак эмасми? Бежиз «Қўлдан берганга қуш тўймайди» дейишмайди.

Аёлга ҳам раҳиман келди... Асаблари татом бўлган, ҳар қандай гапни камситиш ёки мазах сифатида қабул қилиб, жанжал чиқаришга тайёр. Ўёки, унинг муаммоларига ўзидан бошқа ҳамма айбдордек.

Яқинда уч нафар вояга етмаган

«БОЛАНГ КЎПЛИГИГА МЕН АЙБДОРМАНМИ?..» фарзанд тарбиясида маънавий бурчимизни ҳам унутмайлик

шахс томонидан «Ласетти» ўғирланди. Улардан бири 17 ёшли Р.Х. назоратсиз юргани учун ўтган йили 4 мартаба вилоят ИИБ вояга етмаганларга ижтимоий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш марказига жойлаштирилган. Бундан ташқари, амакисининг 2 дона уяли телефонини ўғирлагани учун судланган. Бошқалари 16 ёшли С.С. ҳамда 12 ёшли А.Х. эса ўтқир хидли елим хидлашни одат қилганликлари учун 2025 йил декабрь ойида наркология диспансерига жойлаштирилган.

Эътиборлиси, учовининг ҳам ота-оналари ажрашиб кетишган. Бирининг отаси Россияда, бошқасининг онаси Туркияда. Фикримча, айримлар фарзандларини назорат қила олмай, баъзи масалаларда меъёр ва қаноатни унутиб қўйишмоқда. Уй-жой, тўйларимиз, уловимиз хашаматли бўлмоғи учун тиним билмаётганимиз натижасида жигарбандларимиз учун вақт ажрата олмағимиз. Мазкур жиҳат болалар жиноятчилиги ортишига ҳам туртки бўлаётир. Чунончи, жорий йилнинг 8 ойи давомида Жиззах вилоятида вояга етмаганлар ўғрилик, безорилик, оилавий-маиший зўравонлик, номуства тегиш каби 26 та жиноятга қўл уришган.

Ушбу қонунбузарликларни содир этган 31 нафар боладан 3 нафарининг отаси ёки онаси хорихда ишлайди, 3 нафари ажрим ёқасидаги оилалар фарзанди, 1 нафари тўлиқ бўлмаган оилада улғаймоқда, 24 нафарига уйда етарлича эътибор берилмаган. Мазкур жиноятларнинг 80,8 фоизи кечқурун ва тунда содир этилгани ҳам болаларнинг назоратсиз қолдирилганини тасдиқлайди. Яъни, фарзандлар дунёга келгач, ота-оналари уларнинг қорнини тўйдирган, лекин меҳр, тарбия бермаган. Бундай болалар улғайгач бировга яхшилиқ қила оладими?

Демоқчи бўлганим, дунёнинг ташвишлари тугамайди. Кеч бўлмасдан болангининг бошини силанг, бағрингизга босинг, қалбингиз тўридаги тафти сўзаларни айтинг. Агар бунга ўзингизда куч, вақт, иштиёқ топа олмасангиз, инглиз мақолида айтилганидек, «Болангизни тарбияламанг, улар сизга ўхшайди. Ўзингизни тарбияланг».

Улуғбек МУСТАФОЕВ,

Жиззах вилояти ИИБ ЖХХ ҲПБ муҳим топшириқлар бўйича инспектори, капитан

Кўзгу

бошланишидир. «Менга ҳамма нарса мумкин» деган янглиш фикр инсонни ахлоқ чегараларидан чиқишга ундайди ва жамиятда ишонсизлик ҳамда нафратни келтириб чиқаради.

Бир нарсани унутмаслик керакки, мавқе юксалган сари, хатоларнинг қиймати ҳам, уларнинг жамиятга етказадиган зарари ҳам ортиб боради. Оддий одамнинг хатоси фақат ўзига зиён келтирса, макъели шахснинг номуносиб хатти-ҳаракати бутун бир тизимни инқирозга учратиши мумкин.

Эҳтимол, ҳар биримиз вақти-вақти билан ўзимизга: «Мен эгаллаб турган ўринимга, эришган мақеимга ва одамларнинг ишончига ҳақиқатан муносибманми?» деган саволни бериб турганимизда, атрофимизда кўп нарса ибодий тарафга ўзгарган бўлармиди?..

Муҳаббат ТўРАБОЕВА

«ISHONCH»

Тил сандиғи

ОЛҚАМОҚ

Болалигимизда (ўтган асрнинг етмишинчи, саксонинчи йиллари) катта авлод бу сўзни кўп ишлатарди. Лекин кейинги авлодлар негадир уни кам қўллайдиган бўлди. Ҳозир ўзим ҳам унга худди момонинг сандиғидан чиқиб қолган тиллақошни кўргандай маҳлиё бўлиб ўтирибман. «Олқамоқ», баъзи шеварларда «алқамоқ», лекин адабий тилга «олқамоқ» шакли олинган ва изоҳли лугатда шундай изоҳланган: «олқамоқ – бировга яхшилиқ, бахт, саломатлик тиламоқ, муваффақиятлар тилаб қолмоқ».

«Олқамоқ» ҳам «мақтамоқ»қа маъно жиҳатидан яқин, лекин унда самимият, бегаразлик кучли, сидқиидан кимгадир эзгуликлар тилаш, шу жиҳатдан, бошқа тилларда унинг айнан муқобилини топиш, бир сўз билан ифодалаш қийин (русча: благословлять, инглизча: to bless маънолари яқин келади). Мана, болалигимизда катта авлод бу сўзни қандай ўринларда қўллашганига баъзи мисоллар: «ҳамма уни олқади» – кимнингдир қандайдир яхшилигидан кейин ҳамма унинг орқасидан сидқиидилдан мақтади; «сизни олқаб ўтирибмиз» – сизга яхшилиқ, муваффақият тилаб ўтирибмиз. Навоий ҳам уни шу маънода «алқамоқ», «олқамоқ» (الغنى) шаклида қўллаган. Аммо ҳозирда «олқамоқ» ўрнида ҳам кўпроқ «дуо қилмоқ» ибораси ишлатилади: «ҳамма уни дуо қилди» ёки «сизни дуо қилиб ўтирибмиз» ва ҳоказо.

«Олқиш», «олқаш», «олқов» – шу феълдан ясалган ҳаракат номлари. Айни пайтда, «олқиш»дан кейинчалик яна бир феъл – «олқишламоқ» ҳам ясалган: «қарсак чалиб олқишламоқ». «Девону луғотит-турк»да мазкур ўзакдан ясалган уч сўз (алқалди, алқш, алқшди) келтирилиши илгари у янада фаол бўлганидан дарак беради. Жумладан, Кошғарий бобомиз «Девон»да «алқалди» сўзини шундай изоҳлайди: «алқалди – бэкка алқш алқалди – бекка яхши дуолар, олқишлар қилинди (алқалур, алқалмақ)» (ДЛТ.І.Т.1960.251); «алқш – олқиш, макташ, дуо қилмоқ; табрик; бировнинг яхши хислатларини эслаш; ол бэкка алқш брди – ул бекка дуойи санони йўллади, яъни: у бекни яхши сифатларини эслаб, уни олқишлади; ја-лавачка алқш бзргл – пайгамбарга салават айт (уни олқишла)» (ДЛТ.І.Т.1960.123); «алқшд – яхшилашди, олқишлашди: ол мённ бргга алқш алқшд – у менинг билан макташди, олқишлашди» (ДЛТ.І.Т.1960.240).

«Девон»да, шунингдек, бир шеър ҳам келтирилади:

«Алплар арё алқшуур,
Кўч бір қйёй арқашуур,
Бир-бір уяй АЛҚАШУР,
Эъқармэйё оқ атар» (ДЛТ.І.Т.1960.240).

Маъноси: «Алплар (жангда душманларни) роса ўлдирадилар (Бу ерда алқшдт феъли «йўқ қилмоқ, ўлдиarmoқ» маъносини билдиради); Кўчларини бир қилиб бир-бирларига ёрдам, орқа бўладилар; Бир-бирларини олқаб далда берадилар; Ўлимдан қўрқмай ўқ отадилар».

Ниҳоят, «олқамоқ» VIII аср обидаси Қўлтигин тошбитигида ҳам дарж этилган бўлиб, бу унинг ёзма шаклда бизгача етиб келган энг қадимий намунаси:

«Қўл тгін қон жылқа жіті јәјгірмікә учды: тоқузынч ај јәті отузқа јор әртүртүміз. Барқын бәдізін бітіг таш(ын) бічін жылқа жітінч ај жіті отузқа қоп АЛҚАДЫ(М)ЫЗ». Маъноси: «Қўлтигин қўй йилининг (биринчи ойи) ўн еттинчи кун учди (ўлди): тўққизинчи ой йигирма еттинчи кунни «йўғини», яъни мотам маросимини ўтказдик. Қабри устидаги мақбара ва ўйма (қарғлар билан ёзилган) битиг тошини маймун йили еттинчи ойининг йигирма еттинчи кунни тиклаб буткул, чин юракдан уни олқадик, яъни хотирладик».

Гувоҳи бўлганимиздек, бу сўз асрлар, минг-йиллар оша туб маъноси деярли ўзгармаган ҳолда бизгача етиб келиб, яқин ўтмиш – бундан ўттиз-қирқ йил олдин ҳам тилимизда фаол эди. Гарчи «олқиш», «олқишламоқ» сўзларининг қўлланиш қамрови ўтган асрда янада кенгайган бўлса-да, «олқамоқ» бироз оқсамоқда. Бу каби ноёб сўзларимизни сандиққа солиб қўймасдан, ўрни келганда – гапирганда, ёзганда имкон қадар кўпроқ қўллашга, фарзандларимизга ҳам уни сингдиришга ҳаракат қилишимиз керак! Зеро, сўзнинг тила олинмаслиги унинг заволидир.

Абдувоҳид ҲАЙИТ

Эълонлар

Янгийўл шахридаги «IMKON MATH SCHOOL» нодавлат таълим муассасасининг думалоқ муҳри Йўқолгани сабабли бекор қилинади.

Тошкент шаҳри Янгиҳаёт туманида фаолият юритувчи нотариус И.М.ТСОЙ томонидан 2026 йил 25 март куні вафот этган фуқаро ҲАЛИЙЕВА НИНЕЛ ВА-СИЛЕВНА мулклари бўйича мерос иши очилган.

Марҳумга нисбатан мерос олиш ҳуқуқига эга бўлган меросхўрлар қуйидаги манзилда муурожаат қилишлари сўралади: Тошкент шаҳри, Янгиҳаёт тумани, ТРК «TASHKENT INDEX», C2-1-1006-блок. Тел.: (95) 061-32-13, (90) 001-32-13.

Шерзод яхши мутахассис эди. Шу билан бирга, камтарлиги, ҳалоллиги ва меҳнатсеварлиги билан ҳамкасбларининг ҳурматини қозонганди. У корхона бошлиғи лавозимига тайинланганда, ҳамма бирдек қувонди. Аммо орадан кўп ўтмай кўпчилиكنинг ҳафсаласи пир бўлди...

Бу вақтга келиб, Шерзод Шербекович 180 даражага ўзгарган эди. Ходимларнинг саломига базўр алик оладиган, оддий гапни ҳам баланд овозда, бақириб айтadиган одат чиқарди. Топшириқлар кўпайгани ҳолда, мукофот ва устама пуллари бекор қилинди. Корхона инқирозга юз тутди ва унинг раҳбарлиги бир йилга ҳам бормадн. Уни кузатганлар «Мансаб одамини бузади», «Яхши мутахассис яхши раҳбар дегани эмас» дейишди.

Мутахассис сифатида ўз ишини мукамал билиш жамоани бошқариш, стратегик қарорлар қабул қилиш ва одамлар билан тил топишиш кўникмасини кафолатлашмаслигига

бу каби мисоллар талай.

Аслида мавқе фақатгина мансаб ёки бойлик эмас. Оила бошлиғи, ши-фокор, ўқитувчи, маҳалла фаоли, умуман, ҳамманинг жамиятда ўз ўрни ва мақоми бор. Кимдир лавозими, кимдир бойлиги, бошқа биров илми билан ажралиб туради, холос.

Бироқ кишининг нуфузи қанчалнк юксалса, зиммасидаги масъулият шунчалик ортишини ҳамма ҳам тушунавермайди. «Обрў мисқоллаб йиғилади, ботмонлаб тўкилади» дейди халқимиз. Афсуски, бугун айрим инсонларнинг ташқи мақоми билан ички маданияти ва савияси ўртасида катта жарлик пайдо бўлмоқда. Баъзи мансаб эга-

ларининг муомаласи ва қарор қабул қилиш салоҳияти оддий бошқарувчи даражасида ҳам эмаслигини кўриб, кишининг ҳафсаласи пир бўлади. Бошқа бировлар эса чўнтаги қаппайиб, қимматбаҳо машиналарда юргани билан, ички

дунёси қашшоқлигича қолаверади.

Бугунги жамиятда кўпчилик мақомни масъулият эмас, имтиёз сифатида қабул қилаётгандек. «Мансабдорман, пулдорман, унвоним бор, демак бошқалардан устунман» деб ўйлаш аслида ахлоқий таназзулнинг

Дунёга манманлик учун келмадик,
Ошиқларга дилдош бўлгани келдик.
Чалғисин деб дунё ташвишларидан,
Одамлар кўнглини олгани келдик.

Мароқли дам олинг, азиз газетхон!

Қиличбек Тожиев ижросида «КЕЛДИК» қўшиғи

MUASSIS: O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

2007-yil 11-yanvarda O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 116-raqam bilan ro'yxatga olingan.

«Ishonch» va «Ishonch-Доверие» gazetalarini tahrir hay'ati: Qudratilla RAFIQOV (tahrir hay'ati raisi), Ulug'bek JALMENOVI, Anvar ABDUMUXTOROV, Sayfulla AHMEDOV, Akmal SAIDOV, Ravshan BEDILOV, Qutlimurot SOBIROV, Suhrob RAFIQOV, Shoqosim SHOILOMOV, Hamidulla PIRIMQULOV, Nodira GOYIBNAZAROVA, Anvar QULMURODOV (Bosh muharrirning birinchi o'rinbosari), Mehridin SHUKUROV (Mas'ul kotib – «Ishonch»), Valentina MARSENYAK (Mas'ul kotib – «Ishonch-Доверие»)

Bosh muharrir Husan ERMATOV

«Ishonch»dan olingan ma'lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart. Mualliflarni fikri tahririyat nuqtali nazaridan farqlanishi mumkin.

Bo'limlar: Kasaba uyushmalari hayoti – (71) 256-64-69 Huquq va xalqaro hayot – (71) 256-52-89 Milliy-ma'naviy qadriyatlar va sport – (71) 256-82-79 Xatlar va muxbirlar bilan ishlash – (71) 256-85-43 Marketing va obuna – (71) 256-87-73

Hududlardagi muxbirlar: Qoraqalpog'iston Respublikasi – (+998-99) 889-98-20 Andijon viloyati – (+998-99) 889-90-23 Buxoro viloyati – (+998-99) 889-90-31 Navoiy viloyati – (+998-90) 500-05-12 Jizzax viloyati – (+998-94) 688-00-27 Namangan viloyati – (+998-93) 213-09-66 Samarqand viloyati – (+998-99) 889-90-26 Sirdaryo viloyati – (+998-99) 889-98-55 Surxondaryo viloyati – (+998-91) 193-19-70 Toshkent viloyati – (+998-99) 600-40-44 Farg'ona viloyati – (+998-99) 889-90-24 Xorazm viloyati – (+998-99) 889-98-01 Qashqadaryo viloyati – (+998-97) 705-08-93

Navbatchi muharrir: Salim ABDURAHMONOV

Musahhirlar: Dilorom XUDOYBERGANOVA

Sahifalovchi: Hasan ABDULJALILOV

Bosilgacha topshirish vaqti – 1830 Topshirildi – 1900

Bahosi kelishilgan narxda

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi. Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida teriladi va sahifalandi.

Manzillimiz: 100165, Toshkent shahri, Buxoro ko'chasi, 24-uy. E-mail: ishonch1991@yandex.uz

Nashr ko'rsatkichi: 133

Gazetaning poligrafik jihatdan sifatlari chop etilishiga bosmaxona mas'ul. Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.

Umumiy adadi 35 038 ta

Shundan: 6 508 nusxasi «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi – Toshkent shahri, Buyuk Turon ko'chasi, 41-uyda; 19 339 nusxasi «Erudit» MCHJ bosmaxonasi – Samarqand shahri, Spitamen ko'chasi, 270-uyda; 9 191 nusxasi «Poligraf-Press» MCHJ bosmaxonasi – Marg'ilon shahri, Turkiston ko'chasi, 236-«B» uyda chop etildi.

Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq. Buyurtma: G-911

1 2 3 4 5 6